

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: T. L.,
zastoupen L. K.,

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2021, č. j. MPSV-2021/93013-923, o nepřiznání příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 27. 5. 2021, č. j. MPSV-2021/93013-923 **se zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Odůvodnění:

Žalobní body.

1. Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 14. 8. 2021 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2021, č. j. MPSV-2021/93013-923 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 22. 3. 2021, zamítající změnu výše příspěvku na péči z 3 300 Kč měsíčně z důvodu, že žalobce je na základě sociálního šetření a posouzení závislosti lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení Karviná podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) považován za osobu závislou na pomoci fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).
2. Žalobce namítl nezohlednění jeho skutečného zdravotního stavu, který byl chybně posouzen, nebyla zohledněna žalobcova zdravotnická dokumentace. Posudek, ze kterého správní orgány vyšly, nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, když kromě životních potřeb komunikace, péče o zdraví a osobní aktivity, ostatní životní potřeby posudková komise považuje za zvládnuté s odůvodněním, že jejich nezvládání není ze zdravotního hlediska odůvodněné. Takové odůvodnění nelze akceptovat, protože zvládání těchto životních potřeb není zjevné. Podle žalobce žalovaný pochybil, když si pro odstranění rozporů mezi posudkem a závěry sociálního šetření nevyžádal doplnění a nevyžadoval osobní vyšetření žalobce.
3. K jednotlivým základním životním potřebám žalobce namítl následující. U základní životní potřeby orientace nebylo její zvládnutí posuzováno ve vztahu ke zdravé osobě stejného věku a v obvyklém sociálním prostředí, které u osob ve věku 6 – 7 let není vymezeno pouze pohybem po místě bydliště a školy. Schopnost mít přiměřené duševní kompetence nebyla zohledněna navzdory znění vyhlášky vůbec. U základní životní potřeby stravování se žalovaný nezabýval tím, zda žalobce samostatně zvládá jednotlivé aktivity dané vyhláškou, zda je schopen vybrat potraviny a nápoje, nalít nápoj, potravu a nápoj přemístit. U základní životní potřeby oblékání a obouvání nebyly zohledněny závěry sociálního šetření, kde bylo zjištěno, že žalobce nezvládá vybrat si oblečení podle počasí, nachystat si je; totéž platí u základní životní potřeby tělesné hygieny. Pokud žalovaný nepovažuje informace sdělené matkou za relevantní, chybí vysvětlení, proč tomu tak je.

Stanovisko žalovaného.

4. Žalovaný s žalobou nesouhlasil a navrhl její zamítnutí; zopakoval přitom svou argumentaci z napadeného rozhodnutí.

Posouzení krajským soudem.

5. Krajský soud poté co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení napadeného rozhodnutí žalobkyni, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

A. Zjištění ze správního spisu.

6. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobce – ročník 2014 – pobíral příspěvek na péči ve výši 3 300 Kč měsíčně. Dne 25. 1. 2021 požádal žalobce o jeho zvýšení z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Správní orgán I. stupně jej vyzval o vyplnění dotazníkového sociálního šetření, kde se měl vyjádřit ke *schopnosti samostatného života žadatele/žadatelky o příspěvek na péči v přirozeném sociálním prostředí, 6 až 7 let*“, což žalobce splnil dne 27. 1. 2021. K zvládání základní životní potřeby orientace označil odpověď ANO u otázek, zda rozeznává barvy, sleduje očima, obrací se za zvukem, ví, zda je kluk nebo holčička; odpověď NE označil u otázek, zda se orientuje osobou, místem a částečně časem, rozezná strany, nosí brýle, naslouchátko a cochleární aparát. Doplnil, že může chodit jen stejné trasy, jinak má problém, v autobuse musí mít stejné místo. K zvládání základní životní potřeby stravování neoznačil žádnou odpověď ANO; odpověď NE označil u otázek, zda se napije samostatně, nají samostatně, začíná jíst příborem, řekne si o jídlo a pití a zda má speciální dietu. Doplnil, že je nutno upozornit na to, aby jídlo kousal, dále neví, kdy má dost, pití si vezme po upozornění a dodání. K zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání označil odpověď ANO u otázek, zda pozná jednotlivé části oblečení a zda s výběrem oblečení potřebuje pomoc; odpověď NE označil u otázek, zda se sám oblékne a obuje. Doplnil, že nezapne zip, tkaničky do bot, obléká věci naruby, potřebuje pomoc vhodného oděvu dle počasí. K zvládání základní životní potřeby tělesná hygiena neoznačil odpověď ANO u žádné otázky; odpověď NE označil u otázek, zda si umyje/ osuší ruce, obličej, čistí si zuby, učeše se, umyje si celé tělo.
7. Dne 25. 2. 2021 byl zpracován posudkovým lékařem OSSZ v Karviné posudek o zdravotním stavu se závěrem, že žalobce trpí atypickým autismem, lehkou mentální retardací, ADHD, opožděním řečového vývoje a dyslalií, přičemž za rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu posudkový lékař označil atypický autismus s lehkou mentální retardací a ADHD. Žalobce proto nezvládá základní životní potřeby komunikaci, péči o zdraví a osobní aktivity, přičemž závěry sociálního šetření nejsou zcela v souladu se zjištěnými údaji o zdravotním stavu, u ostatních základních životních potřeb se dohled a dopomoc v daném věku připouští a nepředstavuje úkony mimořádné péče, když vzhledem k lehké mentální retardaci je potřeba dohledu a dopomoci větší, svou intenzitou a charakterem nedosahuje úrovně mimořádné péče.
8. Na základě uvedeného posudku správní orgán prvního stupně dne 22. 3. 2021 žádost žalobce o změnu výše příspěvku na péči zamítl.
9. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Žalovaný nechal pro posouzení stupně závislosti zpracovat posudek posudkovou komisí MPSV dne 11. 5. 2021. Tato ve shodě s posudkovým lékařem OSSZ považovala za nezvládnuté jím uznané tři základní životní potřeby. K namítané základní životní potřebě orientace posudková komise uvedla, že dle sociálního šetření žalobce rozezná barvy, sleduje očima, obrací se za zvukem, trefí na známá místa, dle psychiatrického nálezu je orientován, a proto zvládá tuto základní životní potřebu. K základní životní potřebě stravování není medicínského důvodu pro to, aby se žalobce nenajedl, nenapil, má k tomu zachovány tělesné, duševní, mentální i smyslové schopnosti, a proto tuto základní životní potřebu zvládá. K zvládání základní životní potřeby obouvání a oblékání komise uzavřela, že není medicínského důvodu pro to, aby se žalobce sám neoblékl, nesvlékl, neobul, nevyzul, má normálně pohyblivé končetiny, duševní postižení mu v tom nebrání; dopomoc při výběru oblečení se v této věkové kategorii

připouští. K základní životní potřebě tělesná hygiena posudková komise uvedla, že není medicínského odůvodnění, aby nezvládl umytí obličejem rukou, vyčištění si zubů, neboť má ruce a nohy normálně pohyblivé, duševní postižení mu v tom nebrání a pomoc při celkové hygieně se v této věkové kategorii připouští.

10. Na základě posudku žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím.

B. Posouzení žalobních bodů.

11. V první řadě krajský soud považuje za vhodné shrnout relevantní právní úpravu podmínek poskytnutí příspěvku na péči ve smyslu zákona o sociálních službách a jeho prováděcích předpisů, a to ve znění platném a účinném k datu rozhodování správního orgánu. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách platí, že *příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby*. Žalobce je osobou mladší 18 let věku, a proto podléhá definici závislé osoby podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách, která upravuje stupeň závislosti na zvládání základních životních potřeb; co znamená schopnost osoby zvládat základní životní potřebu je definováno v § 1 a 2a vyhlášky č. 505/2010 Sb., (dále jen „prováděcí vyhláška“), která v příloze č. 1 základní životní potřeby vymezuje formou tzv. životních aktivit. Podle § 8 odst. 2 písmene a) zákona o sociálních službách se za stav lehké závislosti (stupeň I.) jedná, pokud z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu *není osoba schopna zvládat tři základní životní potřeby*, podle písmene b) se za stav středně těžké závislosti (stupeň II.) jedná, pokud *není osoba schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb*, podle písmene b) se za stav středně těžké závislosti (stupeň II.) jedná, pokud *není osoba schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb*, podle písmene c) se za stav těžké závislosti (stupeň II.) jedná, pokud *není osoba schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb* a podle písmene d) se za stav úplné závislosti (stupeň II.) jedná, pokud *není osoba schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb*. Podmínkou u všech typů závislosti je nutnost každodenní mimořádné péče jiné fyzické osoby. Základní životní potřeby jsou upraveny v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách a jsou jimi a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
12. Z judikatury Nejvyššího správního soudu i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53). Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, „*pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přezkoušení zdravotního stavu žadatele o příspěvek*“ (viz rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014 č. j. 3 Ads 50/2013-32).

13. Žalobce namítá neúplnost a rozpornost posudku posudkové komise co se týče základní životní potřeby orientace, stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena.
14. Krajský soud ověřil, že posudek posudkové komise MPSV se k důvodům, pro které namítané životní potřebu považuje za zvládnutou, nevyjádřil vůbec, s výjimkou zcela obecné formulace, že pro jejich nezvládnutí není medicínský důvod; konkrétněji se komise vyjadřuje – vzhledem k zdravotnímu postižení žalobce - nepřípadně k tomu, že žalobce je pohyblivý a má ruce a nohy a není důvod, aby životní potřeby oblékání, obouvání, stravování a tělesnou hygienu nezvládl. Vzhledem k tomu, že žalobce trpí atypickým autismem a lehkou mentální retardací, kdy se nejedná o postižení s omezením hybnosti a ztráty končetiny, je takové odůvodnění nedostatečné. Posudková komise nevysvětlila svůj závěr, proč je vyloučeno, aby uvedená zdravotní postižení omezovala žalobce v aktivitách najíst se a napít, obléci a svléci se, obout a vyzout se, umýt si ruce, obličej a vyčistit zuby. Ze zprávy Fakultní nemocnice Ostrava, Dětská psychiatrická ambulance ze dne 25. 1. 2021, částečně v posudku, naopak vyplývá zjištění, že žalobcova orientace je narušená ve všech směrech, není schopen určit si množství jídla, jí pořád a nezná hranice, naopak má sníženou potřebu pití, vyžadující dohled, oblečení obléká naruby, nezapne knoflíky, nezaváže tkaničky, nerozlišuje pravou a levou botu, zuby mu čistí dospělá osoba a večerní hygienu provede jen s pomocí dospělé osoby, se závěrem, že *„lehká mentální retardace, ADHD a atypický autismus ovlivňují jeho schopnost zvládat nároky každodenního života (téměř ve všech oblastech potřebuje dopomoc třetí osoby, porucha komunikace a orientace v rámci základních diagnóz)“*. Ze zprávy praktické lékařky z 10. 2. 2021, v posudku citované, je žalobce *„orientován osobou, ne místem a časem“*. Posudková komise však přijala závěr odchylný bez jakéhokoliv zdůvodnění. Posudek posudkové komise proto nespĺňuje požadavky na úplnost a přesvědčivost, jak byly citovanou judikaturou definovány.
15. Závěr posudkové komise je rovněž v rozporu se sociálním šetřením, aniž by se s tímto rozporem jak posudková komise, tak žalovaný v napadeném rozhodnutí jakkoliv vypořádali.
16. Uzavřel - li žalovaný v napadeném rozhodnutí, že posudek PK MPSV Ostrava je úplný a přesvědčivý, jeho závěr nemá oporu ve spise, protože posudek těmito požadavkům nedostál, a je v rozporu s provedeným sociálním šetřením.
17. Krajský soud opakuje, že vyplývá z citované zákonné úpravy i konstantní judikatury správních soudů, pokud posuzovaná osoba nezvládne aspoň jeden úkon tvořící obsah dané základní životní potřeby, celá základní životní potřeba musí být hodnocena jako

nezvládnutá. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 4, 5 zákona o sociálních službách).

18. Povaha zdravotních obtíží žalobce vyžaduje komplexní pohled na jeho zdravotní stav a z toho vyplývající schopnost realizovat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti. Součástí takového komplexního pohledu je popis zdravotního stavu žalobce, který zahrnuje také příčinu a vývoj jeho onemocnění, a dále zhodnocení prostředí, ve kterém je péče žalobci poskytována, zejména posouzení dopadů všech postižení žalobce (postižení atypickým autismem, lehkou mentální retardací, porucha aktivity a pozornosti, porucha řečového vývoje, dyslalie) na jeho schopnost zvládat namítané aktivity a tím základní životní potřeby. Krajský soud konstatuje, že hodnocení posudkové komise není dostatečně úplné a přesvědčivé, proto pro závěr žalovaného o tom, že žalobce nezvládá toliko tři životní potřeby a splňuje tak podmínky pouze lehké závislosti podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o sociálních službách, nemá podklad ve spise, jak je podrobně rozebráno výše. Z tohoto důvodu krajský soud postupem podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém doplní dokazování k vytýkaným vadám ve vztahu k posouzení zvládání základních životních potřeb orientace, stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena.

C. Náklady řízení.

19. V řízení byl plně procesně úspěšný žalobce, kterému v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Podle obsahu spisu mu však žádné náklady řízení nevznikly a soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků řízení náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 22. prosince 2021

JUDr. Zora Šmolková

Shodu s prvopisem potvrzuje

[Zadejte text.]

samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje